

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL R. S. IR AB SEB BANKO GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. vasario 1 d. Nr. 242-38

Vilnius

Lietuvos banke gautas R. S. (toliau – pareiškėjas) kreipimasis dėl AB SEB banko (toliau – bankas) veiksmų, kuriais galėjo būti pažeistos pareiškėjo teisės.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas su AB SEB banku 2006 m. gruodžio 29 d. sudarė kredito sutartį Nr. 0460618013904-53 (toliau – Kredito sutartis), kuria pareiškėjui buvo suteiktas 633 400 Lt kreditas, skirtas būstui (dviem butams), esantiems (*duomenys neskelbtini*), pirkti (Kredito sutarties Specialiosios dalies 2 punktą). Pagal Kredito sutarties Specialiosios dalies 7.1 papunktį, pareiškėjas įsipareigojo bankui įkeisti perkamą nekilnojamąjį turtą, pagal Kredito sutarties Specialiosios dalies 7.2 papunktį – pareiškėjui priklausantį žemės sklypą, esantį Laukų g. 33, Kretingoje. Kredito sutarties Specialiosios dalies 8.1 papunktyje nustatyta, kad bankas įsipareigojo 126 800 Lt, skirtus pradinei įmokai už perkamus būstus sumokėti, pervesti į UAB „Baltijos pirkliai“ banko sąskaitą ne vėliau kaip per tris darbo dienas, jei kredito gavėjas įvykdys Specialiosios dalies 7.2 papunktyje nustatytą pareigą: įkeis šiame papunktyje nurodytą nekilnojamąjį turtą bankui ir hipotekos lakštą įregistruos hipotekos įstaigoje.

2007 m. sausio 4 d. pareiškėjas įkeitė Kredito sutarties Specialiosios dalies 7.2 papunktyje nurodytą pareiškėjui priklausantį žemės sklypą, esantį Laukų g. 33, Kretingoje, ir 2007 m. sausio 8 d. įregistravo hipotekos lakštą hipotekos įstaigoje.

Vadovaudamasis Kredito sutarties Specialiosios dalies 8.1 papunkčiu, bankas 2007 m. sausio 12 d. atliko du mokėjimo pavedimus: į UAB „Baltijos pirkliai“ banko sąskaitą pervadė 62 840 Lt pagal 2006 m. lapkričio 9 d. preliminarinį apartamentų pirkimo ir pardavimo sutartį Nr. (*duomenys neskelbtini*) ir 63 840 Lt – pagal 2006 m. lapkričio 13 d. preliminarinį apartamentų pirkimo ir pardavimo sutartį Nr. (*duomenys neskelbtini*) (iš viso 126 680 Lt). Pareiškėjas ir banko Palangos klientų aptarnavimo skyriaus vadovė patvirtino mokėjimo pavedimus savo parašais. AB SEB bankas Kredito sutartyje nurodytos likusios 506 720 Lt sumos neišmokėjo. Pareiškėjas mokėjo mėnesio įmokas už paimitus 62 840 Lt ir 63 840 Lt kreditus.

Pareiškėjas 2007 m. gegužės 9 d. pardavė bankui įkeistą nekilnojamąjį turtą (žemės sklypą) ir į banko sąskaitą buvo pervestos iš žemės sklypo pirkėjo (UAB „Mirigita“) gautos lėšos (124 196,13 Lt), skirtos likusiam įsiskolinimui banke padengti, todėl 2007 m. gegužės 18 d. buvo atliktas išankstinis kredito grąžinimas ir įvykdyti visi įsipareigojimai pagal Kredito sutartį.

Pareiškėjas 2015 m. spalio 29 d. kreipėsi į banką, prašydamas paaiškinti susiklosčiusią padėtį ir grąžinti sumokėtus pinigus. Kreipimesi pareiškėjas nurodė, kad Klaipėdos apygardos teismas 2015 m. gegužės 26 d. nutartimi patvirtino pareiškėjo kreditoriaus reikalavimą dėl 43 345,22 Eur sumos, kurią sudarė pareiškėjo UAB „Baltijos pirkliai“ sumokėti pinigai ir priskaičiuotos netesybos. Pareiškėjas tvirtino su UAB „Baltijos pirkliai“ 2006 m. lapkričio 9 d. ir 13 d. sudaręs preliminarinį apartamentų pirkimo ir pardavimo sutartis Nr. (*duomenys neskelbtini*) ir Nr. (*duomenys neskelbtini*), pagal jas buvo sumokėta atitinkamai 62 840 Lt ir 63 840 Lt įmokos. Pareiškėjas teigė, kad nors buvo sumokėtos pradinės įmokos, tačiau nebuvo

sudarytų sąlygų butams pagal preliminariąsias pirkimo ir pardavimo sutartis įsigyti. Pareiškėjas prašė banko padėti susigrąžinti pinigus. AB SEB bankas 2015 m. lapkričio 25 d. pateikė pareiškėjui atsakymą ir nurodė, kad Klaipėdos apygardos teisme UAB „Baltijos pirkliai“ buvo iškelta bankroto byla ir bankroto administratoriumi paskirta UAB „Restrus“, todėl lėšų paskirstymas bankrutuojančios bendrovės kreditoriams yra vykdomas Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo nustatyta tvarka, o su bankroto administravimu susijusius klausimus turi teisę nagrinėti už bankrutuojančios UAB „Baltijos pirkliai“ administravimą atsakingi asmenys.

2015 m. gruodžio 3 d. pareiškėjas pakartotinai kreipėsi į AB SEB banką, papildomai nurodydamas, kad AB SEB bankas pažeidė Kredito sutarties 4.8–5.6 papunkčių nuostatas. Pareiškėjo nuomone, AB SEB bankas, iš pradžių reklamavęs UAB „Baltijos pirkliai“ projektą, vėliau pradėjo tyčinį bendrovės bankrotą, taip pat nesilaikė pinigų pervedimo tvarkos, numatytos butų preliminariosiose pirkimo ir pardavimo sutartyse, todėl pinigai turėjo grįžti į AB SEB banko sąskaitą. Pareiškėjas pakartotinai skundėsi dėl bankroto administratoriaus veiksmų, neatitinkančių Įmonių bankroto įstatymo nuostatų. AB SEB bankas 2016 m. sausio 4 d. pateikė pareiškėjui atsakymą, analogišką 2015 m. lapkričio 25 d. pateiktam atsakymui, ir papildomai pridėjo 2015 m. lapkričio 23 d. BUAB „Baltijos pirkliai“ kreditorių susitikimo protokolo kopiją.

Pareiškėjas su analogiškais AB SEB bankui prašymais kreipėsi į Lietuvos banką dėl susiklosčiusios padėties. Lietuvos bankas 2015 m. lapkričio 13 d., 2015 m. gruodžio 23 d. ir 2016 m. vasario 11 d. raštais informavo pareiškėją, kad, išnagrinėjus gautus kreipimusis ir jų papildymus, nustatyta, kad kreipimuose nurodytos aplinkybės yra susijusios su pareiškėją ir UAB „Baltijos pirkliai“ siejančiais pirkimo ir pardavimo teisiniais santykiais ir su UAB „Baltijos pirkliai“ galimai netinkamai atliktu bankroto administravimo procesu, o ne su AB SEB banko netinkamai suteiktomis finansinėmis paslaugomis. Lietuvos bankas taip pat pateikė AB SEB bankui pareiškėjo prašymų kopijas ir paprašė jam atsakyti. Be to, pareiškėjo kreipimaisi buvo persiųsti Įmonių bankroto valdymo departamentui prie Ūkio ministerijos (dabar pavadinimas – Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos). Atsižvelgiant į dalį kreipimesi pateiktų klausimų, susijusių su Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos kompetencija ir jai priskirtų uždavinių bei funkcijų vykdymu, pareiškėjo kreipimosi kopija buvo persiųsta ir šiai institucijai.

AB SEB bankas 2016 m. sausio 22 d., 2016 m. vasario 25 d., 2016 m. gegužės 19 d., 2016 m. birželio 23 d. ir 2016 m. lapkričio 22 d. raštais pateikė pareiškėjui atsakymus. Juose atkreipė pareiškėjo dėmesį į tai, kad bankas nesutinka su tuo, kad apgavo pareiškėją arba kad klaidinanti reklama paskatino pirkti nekilnojamuosius daiktus. Bankas teigė sutikęs kredituoti ketinančio pirkti butus pareiškėjo pirkimo ir pardavimo sandorius: paskolinti pareiškėjui lėšų Kredito sutartyje numatytomis sąlygomis, tačiau minėtiems sandoriams neįvykus pareiškėjui nebuvo išmokėta ir likusi kredito dalis. Atsižvelgdamas į tai, bankas nurodo, kad nedalyvavo ir neturėjo teisės dalyvauti dvišaliuose pareiškėjo ir UAB „Baltijos pirkliai“ pirkimo ir pardavimo teisiniuose santykiuose kitu teisiniu statusu nei kaip pareiškėjo (pirkėjo) finansuotojas. Banko nuomone, pareiškėjas nepagrįstai mano, kad bankas apgaulės būdu reklamoje skatino pirkti turtą ir vykdė kitus su pirkimu susijusius veiksmus. AB SEB bankas papildomai nurodė, kad jis taip pat kaip kreditorius dalyvauja BUAB „Baltijos pirkliai“ bankroto byloje, kurioje buvo patvirtintas ir pareiškėjo kreditoriaus reikalavimas, suteikiantis pareiškėjui tokias pačias kaip ir banko bei kitų kreditorių teises bei pareigas pagal Įmonių bankroto įstatymą. Atsižvelgdamas į tai, AB SEB bankas nurodė pareiškėjui, kad negali tenkinti bankroto procese nustatytų kreditoriaus reikalavimų ar kitų reikalavimų, susijusių su netinkamu bankroto proceso vykdymu. Bankas pažymėjo, kad Klaipėdos apygardos teismo sprendimas tik patvirtino kreditoriaus reikalavimą BUAB „Baltijos pirkliai“, tačiau nesuteikė teisės pareiškėjui iš banko reikalauti skolos grąžinimo, t. y. minėto kreditoriaus reikalavimo teikti bankui.

Lietuvos bankui pareiškėjas 2016 m. lapkričio 13 d. ir 2016 m. lapkričio 23 d. pateikė papildomus kreipimusis, kuriais buvo prašoma iširti AB SEB banko veiksmus dėl galimai nesąžiningo su pareiškėjo sudarytos Kredito sutarties vykdymo ir pagalbėti susigrąžinant galimai

apgaulės būdu dėl klaidinančios banko reklamos iš pareiškėjo gautas lėšas. Atsakydamas į pareiškėjo kreipimusis Lietuvos bankas informavo, kad prekių ir paslaugų, įskaitant finansines paslaugas, reklamai taikomi bendrieji Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme nustatyti reikalavimai. Pagal Reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 2 punktą, Reklamos įstatymo 5 straipsnyje, reglamentuojančiame klaidinančią reklamą, nustatytų reikalavimų įgyvendinimo priežiūrą pagal kompetenciją atlieka Konkurencijos taryba, todėl skundus dėl galimai klaidinančios finansinių paslaugų reklamos nagrinėja būtent ši institucija. Atsižvelgdamas į tai, kad pareiškėjas 2016 m. lapkričio 17 d. kreipėsi į Konkurencijos tarybą, kuri, vadovaudamasi Reklamos įstatymo 25 straipsnio 5 dalies 1 ir 5 punktais bei Konkurencijos tarybos darbo reglamento, patvirtinto Konkurencijos tarybos 2002 m. lapkričio 14 d. nutarimu Nr. 129, 11.4 papunkčiu, atsisakė pradėti pareiškėjo skundo dėl galimai klaidinančios banko reklamos nagrinėjimo procedūrą, Lietuvos bankas informavo pareiškėją, kad jo kreipimasis dėl galimai klaidinančios banko reklamos negali būti nagrinėjamas.

Pareiškėjas 2016 m. lapkričio 3 d. pateikė Lietuvos bankui kreipimąsi dėl ginčo su AB SEB banku nagrinėjimo (2016 m. lapkričio 24 d. kreipimasis buvo patikslintas). Gauto patikslinto kreipimosi pagrindu dėl su AB SEB banku sudarytos Kredito sutarties vykdymo ir banko atsisakymo (pareiškėjo sumokėtų 126 680 Lt grąžinimo) pagrįstumo buvo pradėta ginčo nagrinėjimo procedūra. Pareiškėjas nurodė, kad, remdamasis AB SEB banko pateikta skrajute ir aktyvia reklama, nutarė investuoti į UAB „Baltijos pirkliai“ siūlomus projektus ir įsigyti 2 butus, kurių bendra kaina buvo 633 400 Lt. Pareiškėjas pažymėjo, kad butų statybas vykdė UAB „Baltijos pirkliai“, o finansavo AB SEB bankas. Pareiškėjo nuomone, jis, kaip vartotojas, buvo įpareigotas vykdyti visus įsipareigojimus bankui, nors pastarasis neįvykdė savųjų arba nevisiškai juos įvykdė. Pareiškėjas pabrėžė, kad nuo Kredito sutarties su SEB banku pasirašymo momento bankas neinformavo jo apie kredito sutarties vykdymo eigą. Tik 2010 m. kovo 5 d., gavęs teismo šaukimą dėl kreditoriaus reikalavimo, sužinojo, kad UAB „Baltijos pirkliai“ kreipėsi į teismą dėl bankroto bylos iškėlimo. Pareiškėjas teigia, kad AB SEB bankas, prasidėjus UAB „Baltijos pirkliai“ bankroto procesui, neinformavo apie pareiškėjo mokėtos pradinės įmokos panaudojimo tikslingumą ir nevykdė sutartyje nustatytų prievolių pagal Civilinio kodekso 6.256 straipsnio 2 ir 3 dalis, dėl to jis patyrė nuostolių. Pareiškėjo nuomone, kreditas buvo rizikingas.

Pareiškėjas teigia, kad su banku sudarytos Kredito sutarties 5 punkte nustatyta, kad bankas turi teisę nutraukti sutartį dėl kredito gavėjo (gavėjų) finansinių įsipareigojimų, nustatytų kitose sutartyse sudarytose tarp kredito gavėjo (gavėjų) ir banko ar su juo susijusiomis įmonėmis bei su kitomis finansų įstaigomis, nevykdymo, kai nors vieno tokio įsipareigojimo suma viršija 5 000 Lt ar ekvivalentą užsienio valiuta ir kredito gavėjas (gavėjai) nepateikia bankui pakankamai įrodymų apie galimybes laiku ir tinkamai vykdyti įsipareigojimus pagal sutartį, tačiau, pareiškėjo nuomone, AB SEB bankas nesinaudojo minėta Kredito sutartyje nustatyta teise ir šio sutarties punkto nevykdė (nekontroliavo). Pareiškėjas mano, kad bankas taip pat pažeidė su banku sudarytos Kredito sutarties 5.2 papunktį ir neišmokėjo likusios kredito dalies, nors nustatytas sutarties galiojimo terminas yra 2016 m. gruodžio 28 d.

Pareiškėjas nurodo, kad AB SEB bankas finansavo UAB „Baltijos pirkliai“ vykdomą statybos projektą, pagal pasirašytą pareiškėjo ir banko Kredito sutartį suteikė pareiškėjui kreditą ir UAB „Baltijos pirkliai“ pervedė pradinę įmoką dviem butams pirkti. Pareiškėjas teigia, kad bankas nevykdė sutartyje numatyto pagrindinio įsipareigojimo – nefinansavo tolimesnio butų pirkimo, nors pareiškėjas buvo sumokėjęs pradinį įnašą, taip pat neleido įsigyti kitų butų tame pačiame projekte, įskaitant jau sumokėtą pradinį įnašą, todėl, pareiškėjo nuomone, bankrotas yra tyčinis. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas kelia reikalavimą AB SEB bankui grąžinti dėl AB SEB banko nevykdytų sutartinių įsipareigojimų patirtus nuostolius – 126 680 Lt.

AB SEB bankas pateikė atsiliepimą ir nurodė, kad atsisako tenkinti pareiškėjo reikalavimą ir kad tokio atsisakymo motyvai buvo išdėstyti ir pareiškėjui siųstuose atsakymuose. Bankas atkreipė dėmesį, kad pareiškėjas ir bankas sudarė Kredito sutartį, kuria bankas įsipareigojo suteikti 633 400 Lt kreditą, iš kurio 126 680 Lt pervesti į UAB „Baltijos pirkliai“ banko sąskaitą

ne vėliau kaip per tris darbo dienas (Kredito sutarties Specialiosios dalies 8.1 papunktis). Pareiškėjas įsipareigojo įkeisti žemės sklypą ir perkamą nekilnojamąjį turtą ir įregistruoti hipotekos lakštą hipotekos registre. Bankas nurodė, kad pareiškėjas įkeitė žemės sklypą ir įregistravo hipotekos lakštą hipotekos registre, todėl, vadovaudamasis Kredito sutarties nuostatomis, bankas į UAB „Baltijos pirkliai“ banko sąskaitą pervedė 62 840 Lt ir 63 840 Lt. Bankas tvirtino, kad mokėjimų pavidimuose kaip mokėtojas buvo nurodytas pareiškėjas (jo vardas ir pavardė, asmens kodas), mokėjimų paskirtyse buvo nurodyta, kad pervedamas avansinis mokėjimas už apartamentus, taip pat nurodytas Kredito sutarties numeris ir data bei preliminarinių apartamentų pirkimo ir pardavimo sutarčių numeriai, o mokėjimo pavidimus savo parašais patvirtino ir pareiškėjas.

AB SEB bankas atkreipė dėmesį, kad likusi kredito suma (506 720 Lt) pareiškėjui nebuvo išmokėta, nes nebuvo įvykdytos Kredito sutarties Specialiosios dalies 8.1.2 papunktyje nurodytos sąlygos: banko naudai nebuvo apdrausti Kredito Specialiosios dalies 7.1 papunktyje nurodyti būstai banko priimtinoje draudimo bendrovėje, neįkeisti minėtame Kredito sutarties papunktyje nurodyti būstai bankui ir hipotekos lakštas neįregistruotas hipotekos įstaigoje (Kredito sutarties Specialiosios dalies 8.1.2.2 papunktis), nesumokėtas būsto pardavėjui būstų kainos ir kredito sumos skirtumas (Kredito sutarties Specialiosios dalies 8.1.2.3 papunktis) ir nepateikti dokumentai, patvirtinantys minėtų Kredito sutarties sąlygų įvykdymą. Bankas nurodė, kad pareiškėjas pagal mokėjimų grafiką gražino dalį gauto kredito ir palūkanas, o pardavęs žemės sklypą padengė įsiskolinimą. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, AB SEB banko nuomone, bankas vykdė savo sutartinius įsipareigojimus ir atliko mokėjimus UAB „Baltijos pirkliai“, todėl neturi teisinio pagrindo gražinti pareiškėjui jo prašomos sumos, o remiantis tuo, kad UAB „Baltijos pirkliai“ Klaipėdos apygardos teismo nutartimi 2014 m. gruodžio 15 d. buvo iškelta bankroto byla ir patvirtintas pareiškėjo kreditoriaus reikalavimas, pareiškėjas turi teisę minėtų pinigų gražinimo reikalauti iš bendrovės Įmonių bankroto įstatymo nustatyta tvarka.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Ginčo šalys nesutaria dėl asmens, atsakingo už pareiškėjo patirtų nuostolių atsiradimą ir jų atlyginimą. Pareiškėjas teigia, kad būtent dėl banko klaidinančios reklamos ir netinkamo Kredito sutarties vykdymo pareiškėjas patyrė nuostolių ir kelia reikalavimą bankui gražinti UAB „Baltijos pirkliai“ sumokėtus pinigus. Bankas nurodo, kad tinkamai vykdė Kredito sutartį, atliko mokėjimo pavidimus, kuriuos pareiškėjas patvirtino savo parašais, o pareiškėjas patyrė nuostolių dėl UAB „Baltijos pirkliai“ netinkamai vykdomų pirkimo ir pardavimo sutarčių ir šiai bendrovei iškelto bankroto bylos, todėl turi teisę reikalauti sugražinti sumokėtus pinigus pagal Klaipėdos apygardos teismo patvirtintą kreditoriaus reikalavimą Įmonių bankroto įstatymo nustatyta tvarka.

Kaip matyti iš šalių Lietuvos bankui pateiktos medžiagos, ginčas tarp šalių kilo dėl banko atsisakymo gražinti suteiktą ir pareiškėjo gražintą kredito dalį – UAB „Baltijos pirkliams“ pervestus pradinis įnašus, kurių, pareiškėjo nuomone, jis neteko dėl banko teiktos klaidinančios reklamos ir dėl tokios reklamos sudarytų butų pirkimo ir pardavimo sutarčių ir atitinkamai Kreditavimo sutarties. Pažymėtina, kad Lietuvos bankas teisės aktų nėra įgaliotas vertinti, ar pareiškėjui teiktos skrajutės ir jose pateikta reklama buvo klaidinanti, tokią teisę turi Konkurencijos taryba, tačiau, pagal byloje esančią medžiagą, kaip jau buvo nurodyta, Konkurencijos taryba netyrė AB SEB banko teiktos reklamos ir nebuvo nustatyto pareiškėjo suklaidinimo fakto.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.90 straipsnyje nustatyta: „1. Iš esmės suklydus

sudarytas sandoris gali būti teismo tvarka pripažintas negaliojančiu pagal klydusios šalies ieškinį. 2. Suklydimu laikoma klaidinga prielaida apie egzistavusius esminius sandorio faktus sandorio sudarymo metu. 3. Jeigu iš esmės suklydus sudarytas sandoris pripažįstamas negaliojančiu, tai taikomos šio kodekso 1.80 straipsnio 2 dalies nuostatos. Be to, šalis, pagal kurios ieškinį sandoris pripažintas negaliojančiu, turi teisę reikalauti iš antrosios šalies atlyginti turėtas išlaidas, taip pat savo turto netekimą ar sužalojimą, jeigu įrodo, kad suklydo dėl antrosios šalies kaltės. Jeigu tai neįrodyta, šalis, pagal kurios ieškinį sandoris pripažintas negaliojančiu, privalo atlyginti antrajai šaliai turėtas išlaidas, taip pat jos turto netekimą ar sužalojimą.“ Atsižvelgiant į tai, pareiškėjo reikalavimo (tiek, kiek jis grindžiamas dėl suklaidinimo) pagrįstumas turėtų būti sprendžiamas teisme, nes sandorio pripažinimo negaliojančiu klausimas yra sprendžiamas pagal suklydusio asmens ieškinį ir yra teismo prerogatyva. Pažymėtina, kad Lietuvos bankas nutraukė ginčo dalies, susijusios su pareiškėjo keliamo reikalavimo (vertinant galimą pareiškėjo suklydimą kaip reikalavimo pagrindą) pagrįstumu, nagrinėjimą.

Vertinant banko sutartinių įsipareigojimų nevykdymą pagal Kreditavimo sutartį kaip pareiškėjo keliamo reikalavimo pagrindą, visų pirma pažymėtina tai, kad, pagal Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalį, šalys, vadovaudamosi sutarties laisvės principu, gali laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises ir pareigas, jei tai neprieštaruoja įstatymams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisinių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad šiuo atveju šalių sutartinius santykius reglamentuoja Kredito sutartis. Pažymėtina, kad, pagal Kredito sutartį, bankas įsipareigojo sutartyje nustatytais sąlygomis suteikti kredito gavėjui (pareiškėjui) kreditą, o kredito gavėjas (pareiškėjas) įsipareigojo sutartyje nustatytais sąlygomis paimti kreditą, jį gražinti, sumokėti palūkanas ir įvykdyti kitas sutartyje nustatytas prievoles (Kredito sutarties Bendrosios dalies 2.1 papunktis).

Kredito sutarties Specialiosios dalies 8.1.1 papunktyje nustatyta, kad kredito sumą, ne didesnę kaip 126 800 Lt, skirtą pradinei įmokai už perkamus būstus sumokėti, bankas įmoka į UAB „Baltijos pirkliai“ banko sąskaitą ne vėliau kaip per tris darbo dienas, jeigu kredito gavėjas įkeičia Kredito sutarties Specialiosios dalies 7.2 papunktyje nurodytą nekilnojamąjį turtą (žemės sklypą) ir hipotekos lakštą įregistruoja hipotekos įstaigoje. Iš byloje esančios medžiagos matyti, kad bankas, vadovaudamasis Kredito sutarties Specialiosios dalies 8.1 papunkčiu, 2007 m. sausio 12 d. į UAB „Baltijos pirkliai“ banko sąskaitą atliko du mokėjimų pavedimus – 62 840 Lt pagal 2006 m. lapkričio 9 d. pirkimo–pardavimo sutartį ir 63 840 Lt pagal 2006 m. lapkričio 13 d. pirkimo ir pardavimo sutartį (iš viso 126 680 Lt). Pareiškėjas ir banko Palangos klientų aptarnavimo skyriaus vadovė patvirtino mokėjimo pavedimus savo parašais. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad bankas tinkamai vykdė minėtas Kredito sutarties nuostatas.

Papildomai atkreiptinas dėmesys į pareiškėjo teiginį, kad bankas pažeidė su juo sudarytos Kreditavimo sutarties 5.2 papunktį ir neišmokėjo likusios kredito dalies, nors nustatytas sutarties galiojimo terminas yra 2016 m. gruodžio 28 d. Kredito sutarties Specialiosios dalies 8.1.2 papunktyje nustatyta, kad kredito sumą, ne didesnę kaip 506 720 Lt, bankas išmoka į UAB „Baltijos pirkliai“ nurodytą banko sąskaitą ne vėliau kaip per tris darbo dienas, jeigu kredito gavėjas ne vėliau kaip per šešiasdešimt kalendorinių dienų nuo būstų pirkimo ir pardavimo sutarties pasirašymo dienos įvykdo visas Kredito sutartyje nurodytas sąlygas – kredito laikotarpiui banko naudai apdraudžia perkamus butus bankui priimtinoje draudimo bendrovėje, įkeičia minėtus būstus bankui ir hipotekos lakštą įregistruoja hipotekos įstaigoje, sumoka būsto pardavėjui būstų kainos ir kredito sumos skirtumą ir pateikia bankui tai patvirtinančius dokumentus. Pažymėtina, kad ginčo medžiagoje nėra tokių duomenų, kad minėtus Kredito sutarties punktus pareiškėjas įvykdė: butai nebuvo apdrausti ir įkeisti banko naudai, pardavėjui nebuvo sumokėtas būstų kainos ir kredito sumos skirtumas. Tokia padėtis susiklostė būtent dėl UAB „Baltijos pirkliai“ iškeltos bankroto bylos, tačiau, pareiškėjui objektyviai neturint galimybės įvykdyti minėtų Kredito sutarties punktų, bankui pagal Kredito sutarties Specialiosios

dalies 8.1.2 nuostatas nekilo pareiga sumokėti likusią kredito dalį. Be to, Kredito sutarties Bendrosios dalies 9 punkte nustatyta, kad sutartis įsigalioja nuo jos pasirašymo dienos ir galioja tol, kol Kredito gavėjas grąžins visą kreditą, sumokės palūkanas, banko nustatytus mokesčius ir netesybas. Ginčo byloje pateikti duomenys leidžia daryti išvadą, kad pareiškėjas grąžino jam visą suteiktą kreditą, sumokėjo visus banko nustatytus mokesčius ir netesybas. Tai patvirtina banko pateiktas atsiliepimas, kuriame nurodyta, kad bankas nekelia pareiškėjui jokių turitinių reikalavimų, o iš bylos medžiagos matyti, kad pareiškėjas 2007 m. gegužės 9 d. pardavė bankui įkeistą nekilnojamąjį turtą (žemės sklypą) ir į banko sąskaitą buvo pervestos iš žemės sklypo pirkėjo (UAB „Mirigita“) gautos lėšos – 124 196,13 Lt. Mokėjimo paskirtyje nurodyta, kad lėšos yra skirtos įsiskolinimui banke dengti, todėl 2007 m. gegužės 18 d. buvo atliktas išankstinis kredito grąžinimas ir įvykdyti visi įsipareigojimai pagal Kredito sutartį. Papildomai pareiškėjas savo reikalavimą grindžia Kredito sutarties 5 punkto nuostatomis, kuriomis vadovaudamasis, pareiškėjo nuomone, bankas turėjo teisę ir pareigą tikrinti UAB „Baltijos pirkliai“ vykdomą statybos projektą ir įsipareigojimus. Kredito sutarties 5 punkte, be kita ko, numatyta, kad bankas turi teisę nutraukti sutartį dėl kredito gavėjo (gavėjų) finansinių įsipareigojimų, nustatytų kitose sutartyse, sudarytose tarp kredito gavėjo (gavėjų) ir banko ar su juo susijusiomis įmonėmis bei su kitomis finansų įstaigomis, nevykdymo, kai nors vieno tokio įsipareigojimo suma viršija 5 000 Lt arba ekvivalentą užsienio valiuta ir kredito gavėjas (gavėjai) nepateikia bankui pakankamai įrodymų apie galimybes laiku ir tinkamai vykdyti įsipareigojimus pagal sutartį. Atkreiptinas dėmesys, kad minėta Kredito sutartis ir šios sutarties 5 punktas reglamentuoja tik šios sutarties šalių sutartinius įsipareigojimus, t. y. nustato banko teises pareiškėjo atžvilgiu ir pareiškėjo pareigas banko atžvilgiu, t. y. bankui suteikia teisę vertinti ir tikrinti, ar būtent kredito gavėjas (pareiškėjas) neturi pradelstų įsipareigojimų pagal kitas sutartis, kai nevykdomi įsipareigojimai viršija 5 000 Lt, tačiau šios nuostatos nėra taikomos ir nesuteikia teisės bankui vertinti UAB „Baltijos pirkliai“ veiklos, taip pat nereglamentuoja pareiškėjo ir UAB „Baltijos pirkliai“ susiklosčiusių tarpusavio santykių, susijusių su sudaromomis pirkimo ir pardavimo sutartimis.

Atsižvelgdamas į tai, Lietuvos bankas vertindamas pareiškėjo keliamų reikalavimų pagrįstumą neturi teisės pasisakyti detalčiau dėl minėtų pareiškėjo kreipimesi nurodytų aplinkybių, nes tai nėra susiję su finansinių paslaugų pareiškėjui teikimu ir gali būti vertinami tik nagrinėjant ginčą teisme tarp pareiškėjo ir UAB „Baltijos pirkliai“. Lietuvos bankas jau buvo atsisakęs nagrinėti ginčą minėtu pagrindu ir informavęs apie tai pareiškėją 2015 m. lapkričio 13 d. raštu Nr. S 2015/(21.14-2101)-12-4883, 2015 m. gruodžio 23 d. raštu Nr. S 2015/(21.14-2101)-12-5595 ir 2016 m. vasario 11 d. raštu Nr. S 2016/21.14-2101)-12-620. Šio ginčo nagrinėjimo kontekste svarbu pažymėti, kad Klaipėdos apygardos teismo 2014 m. gruodžio 15 d. nutartimi UAB „Baltijos pirkliai“ buvo iškelta bankroto byla, o 2015 m. rugpjūčio 24 d. bendrovė likviduota. Todėl visi klausimai, susiję su pareiškėjo keliamais reikalavimais dėl lėšų, sumokėtų UAB „Baltijos pirkliai“, grąžinimo buvo sprendžiami vykdant bendrovės bankroto procedūrą vadovaujantis Įmonių bankroto įstatymo nustatyta tvarka ir joje nustatytomis procedūrinėmis taisyklėmis. Konstatuotina, kad sprendimą dėl pareiškėjo pateiktų reikalavimų įvertino bankroto bylą nagrinėjęs teismas ir patvirtino pareiškėjo kreditoriaus reikalavimą UAB „Baltijos pirkliai“ atžvilgiu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir vadovaujantis tuo, kad bankas tinkamai įvykdė Kredito sutarties Specialiosios dalies 8.1.1 papunktyje įtvirtintą pareigą, ir Kredito sutartis pasibaigė, pareiškėjui grąžinus suteiktą kreditą, nėra teisinio pagrindo teigti, kad bankas turi vykdyti pareiškėjo keliamą reikalavimą ir grąžinti pareiškėjui sumokėtus pinigus.

Vadovaujantis tuo, kas išdėstyta, darytina išvada, kad būtent pareiškėjo banko atžvilgiu keliamas reikalavimas grąžinti 126 680 Lt (35 907 Eur) yra nepagrįstas, todėl atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke

taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo R. S. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius